

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELŐLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET ♦ ♦ SZERKESZTI: UNGER EMIL DR.

:: :: Kéziratok és szakkérdések :: ::
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetések az
Országos Halászati Egyesület
(Budapest, V. ker. Országház-tér 11.
:: :: II. emelet 213.) fogad el. :: ::

Szerkesztőség: Budapest,
II. ker., Debrői-út 15. sz.
M. Kir. Halélettani és Szenny-
viktisztító Kísérleti Allomás

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: $\left\{ \begin{array}{l} \text{Egész évre 12 pengő.} \\ \text{Fél évre 6 pengő.} \\ \text{Külföldre egész évre 16 pengő.} \end{array} \right.$

:: :: Verantwortlicher Redakteur: :: ::
Dr. EMIL UNGER.

:: Administration: Ungarischer ::
Landes Fischerel Verein,
BUDAPEST,
:: :: V., Országház-tér 11. II. 213. :: ::

HALÁSZAT = (FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI

Organ des Ungarischen Landes Fischerel Vereins Budapest.

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
suchsstation für Fischerei-
biologie und Abwässerbe-
seitigung Budapest,
II., Debrői-út 15.

TARTALOM: Pályázathirdetés. — Hivatalos rész. — A halak szervezete és életmódja. dr. Keller Oszkár. — Társulatok-Egyesületek. — Vegyesek. — Arjegyzés. — Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Konkursausschreibung. — Amtliche Mitteilung: Die Inkraftsetzung des neuen Fischereigesetzes. — Der Organismus und die Lebensweise der Fische. — Gesellschaften und Vereine. — Fischpreise. — Annoncen.

ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET.

Pályázat.

A Magyar Tőgazdaságok Részvénytársaság báró Inkey Pálhoz, mint az Országos Halászati Egyesület elnökéhez folyó évi március hó 23-án a következő levelet intézte:

„A Magyar Tőgazdaságok Részvénytársaság nevében felajánlunk a halastavak trágyázásáról szóló és a „Halászat” 1927. évfolyamában közölt, gyakorlati nézőpontból legjobb dolgozatnak az Országos Halászati Egyesület útján való jutalmazására 400, azaz négyszáz pengőt.

A bírálat és egyéb részletek intézésére van szerencsénk az egyesület Elnökségét felkérni.

Kiváló tisztelettel

Magyar Tőgazdaságok R. T.”

Az egyesület választmányának folyó évi április hó 29-én tartott ülésében hozott határozata értelmében az érdeklődők figyelmét e pályázatra felhívjuk.

Az egyesület elnöksége.

HIVATALOS RÉSZ.

A m. kir. földművelésügyi miniszternek a belügy-, igazság-
ügy- és pénzügyminiszterrel egyetértve kiadott 9500/1926. F. M.
számú

rendelete

a halászatról szóló törvények végrehajtása és az
1925 : XLIII. törvénycikk életbeléptetése tárgyában.

(Folytatás.)

Az engedély tartama nyolc napnál hosszabb időre nem terjedhet.

Az engedély megadása céljából beadott kérvényt szabályszerű bélyeggel kell ellátni, ha pedig a kérelem szóval történik, a bélyeget az erről felvett jegyzőkönyvre kell felragasztani.

Az engedélyes az így nyert engedélyiratot köteles halászat közben, valamint az esetleges szállítás alatt igazolás céljából magánál tartani s az ellenőrző közegeknek kívánatára felmutatni.

C) Idegen halfaj betelepítése.

37. §.

Aki nyíltvízbe idegen halfajt kíván telepíteni, erre a Hn. 9. §-ának f) pontja értelmében a földművelés-
ügyi minisztertől engedélyt kell kérnie.

A kérvényben tüzetesen le kell írni a betelepíteni szándékolt halfaj tulajdonságait, életkörülményeit s azokat az előnyöket, amelyek a betelepítéstől várhatók. Meg kell továbbá jelölni — a szükséghez képest tervrajz csatolásával — azokat a vízszakaszokat, melyeken a telepítés történik s fel kell sorolni azokat az intézkedéseket, melyeket az új faj esetleges kártételei ellen tervbe vettek.

D) *A halászat védelmére vonatkozó közös rendelkezések.*

38. §.

A közigazgatási hatóságok, a csendőrség és rendőrség közegei, a vámőrök, a folyamőrök és a pénzügyőrök, valamint a szőlő-, mező- és erdőőrök, úgyszintén a kikötők, gátak, csatornák őrei kötelesek felügyelni arra, hogy a jelen rendelet 20—22. §-aiban megállapított tilalmi időszakok alatt, valamint általában a 23. §-ban meghatározott méreteknél kisebb halakat és rákokat, a jelen rendelet 28., 29. és 30. §-aiban megállapított esetek kivételével, ne szállítsanak, illetőleg áruba ne bocsássanak.

Ha hatóság vagy hatósági közeg halnak vagy ráknak szállítását vagy árusítását tilalmi idő alatt, vagy a 23. §-ban meghatározott méreteknél kisebb halnak vagy ráknak szállítását vagy eladását bármikor észleli, köteles a szállítótól, illetőleg az eladótól a 31. §-nak megfelelő községi bizonyítvány felmutatását követelni. Ha az illető ily bizonyítványt felmutatni nem tud, az eladást vagy a szállítást meg kell tiltani s azt, akit tetten érnek, a hatóságnak haladék nélkül fel kell jelenteni.

Ily esetben a kihágás elkövetője ellen a rendőri büntető eljárást hivatalból azonnal meg kell indítani, a tilalom ellenére szállított vagy árusított halnak vagy ráknak készlete felől pedig — ha azokat a vízbe visszabocsátani már nem lehet — következőkép kell intézkedni:

Ha a kihágást oly egyén követte el, aki a tilalom ellenére szállított vagy árusított hal vagy rák halászatára akár saját jogán, akár jogügylet (p. o. bérleti szerződés) alapján volt jogosult s a 23. §-ban meghatározott méretűnél kisebb halat a vízbe visszabocsátani nem lehet, az ily halat vagy rákot az elsőfokú közigazgatási hatósághoz kell beszolgáltatni, amely a jelen rendelet 24. §-a szerint renedlíkezik.

Ha a kihágást halászatra nem jogosult egyén (orvhalász) követte el, a kifogott halat le kell foglalni, de a halászatra jogosultnak (tulajdonosnak, hasznélvezőnek, hasznbérliőnek) s ha a halászati jogot társulat gyakorolja, ennek kell átadni a jelen rendelet 24. §-ának korlátai közt való felhasználás végett. Ha az ily halat vagy rákot a halászatra jogosultnak bármely okból nem lehet természetben átadni, az ily készletet, vagy ha a halászatra jogosult egyén vagy társulat a készletet a 24. §. korlátai közt nem használja fel, a fennmaradó mennyiséget az elsőfokú hatóság köz- vagy jótékony célra fordítja.

A jelen §. 3—5. bekezdései alapján tett hatósági intézkedés ellen jogorvoslatnak nincs helye.

39. §.

A földművelésügyi miniszter tudományos, közérdekű vagy egyéb szempontokból indokolt esetben a jelen fejezetben foglalt korlátozások alól kivételt engedhet.

A kivétel mindig csak meghatározott időre, vízterületre és meghatározott halászati jogosultra szólhat.

A halászati tilalom felfüggesztését legkésőbb január hónap 31-éig kell kérni; később érkező kérvények figyelembe nem vehetők.

IV. FEJEZET.

Hatósági eljárások.

A) *Vízhasználatok korlátozása.*

40. §.

Tógazdaságok vízszükségletét ipari vállalatok céljaira szolgáló vízből a vízjogról szóló 1885: XXIII. t.-c. 30. §-ában foglalt korlátok között szombat este 9 órától hétfő reggel 3 óráig kártalanítás nélkül lehet fedezni.

Ha ugyanazt a vízfolyást vagy csatornát más hasonló vízhasználat (halastó vagy öntözés) céljára is használják, a vasárnapi vízhasználat sorrendjét az idézett törvény VI. fejezetében megszabott eljárás során a hatóság állapítja meg.

Ily eljárást szükség esetén a hatóság is kezdeményezhet.

41. §.

Ha a tógazdaság vízszükségletét az előző §-ban foglalt módon nem lehet biztosítani, az ipari vállalat céljaira szolgáló víznek az előbbi §-ban meghatározott mértéken felül való igénybevételét az 1885: XXIII. t.-c. 31. §-a értelmében csak akkor szabad engedélyezni, ha a vizimű tulajdonosa a szünetelésért vagy korlátozásért teljes kártérítésben részesül és ha az engedélyt legalább harminc évre kéri.

42. §.

A 41. §. alkalmazása esetén a vízhasználat szünetelésért vagy korlátozásért járó kártalanítás összegének megállapítása a vízhasználat hatóságilag megállapított jogos terjedelmére vonatkozó adatokon alapul. Az, hogy a vizimű az engedélyokiratban és mellékleteiben meghatározottnál nagyobb vízmennyiség vagy nagyobb vízlepcső használatára van a valóságban berendezve, kártérítés alapjául nem szolgálhat.

Olyan igazolt vízművek tekintetében, melyekre nézve a jog gyakorlásának szabályozása még nem történt meg, a kártalanítási eljárást e szabályozás rendezéséig függőben kell tartani. (1885: XXIII. t.-c. 192. §.)

43. §.

Aki a 41. §-ban megjelölt engedélyért folyamodik, köteles kérvényében előadni, hogy mely időre és mily összegű kártalanítást ajánl fel. Köteles továbbá részletes műszaki tervekkel és adatokkal kimutatni azt, hogy az elvonni szándékolt vízmennyiség az ipari vízhasználat teljes vagy időleges szünetelését okozza-e s hogy a szünetelés vagy korlátozás folytán az ipari vízhasználat tulajdonosát pénzben kifejezve milyen mértékű károsodás éri.

A kártalanítási összeg kiszámításához a szükséghez képest egyéb gazdasági adatokat, például a vizimű gépi berendezéséhez viszonyított munkaképességet, a forgalmi adónak, kataszteri tiszta jövedelemnek összegét, stb. is fel kell használni.

44. §.

A kártalanítási eljárásra az 1885: XXIII. törvény-cikk VI. fejezetében és az e törvény kiegészítéséről és módosításáról szóló 1913: XVIII. törvény-cikk 26—28. §-ában foglalt rendelkezések irányadók.

B) *Kíméleti térré nyilvánítás.*

45. §.

Annak, aki valamely területet kíméleti térré kíván

nyilváníttatni, a Ht. 48. §-a szerint illetékes hatósághoz, — helyszíni vagy egyéb felvilágosító rajzokkal felszerelt — kérvényt kell benyújtania.

A kérvényben elő kell adni:

1. az illető vízterületnek részletes leírását;
2. azoknak a medertulajdonosoknak és más halászatra jogosultaknak neveit, akiknek jogát a célbavett munkálat érinti:

3. az érdekelt tulajdonosok ingatlanainak kiterjedését, a medertulajdonosok illető birtokrészeinek helyrajzi számaikat és a rájuk háramolható veszteség mértékét;

4. azokat az előnyöket, melyek a kíméleti térré nyilvánításból a halászatra várhatók;

5. azoknak a szomszédos halászati társulatoknak és halászatra jogosultaknak neveit, akik a kíméleti térré nyilvánításból hasznot remélhetnek.

46. §.

Ha a kíméleti térré nyilvánítást a hatóság közérdekekbe ütközőnek találja, a kérvényt indokolt határozattal tárgyalás nélkül vissza kell utasítani. Ellenkező esetben nyilatkozás végett a hatósági szakértőnek kell kiadni. A szakértőnek szükség esetén a helyszínére is ki kell mennie és különösen a következő kérdésekre kell részletes felvilágosítást adnia:

1. Indokolt-e a kérelem a halászat szempontjából?

2. Kinek válik javára és mily mértékben?

3. Minő területre mutatkozik célszerűnek a kíméleti térré nyilvánítás?

47. §.

Egyebekben az eljárásra a Ht. 51—59. §-ainak rendelkezései irányadók.

C) Halrács alkalmazása.

48. §.

Halastavaknak, rétöntözéseknek vagy egyéb vízműveknek céljait szolgáló csatornák hatósági engedélyezése alkalmával a hatóság a halászatra jogosult kérelmére a halászat érdekében a vízhasználatra jogosultat arra is kötelezheti, hogy csatornájában oly rácsos elzárást létesítsen és tartson fenn, amely a halaknak a halastóba, az öntözött területre vagy a turbinákhoz esetleg egyéb vízművekhez jutását lehetetlenné teszi.

Az ily kötelezettség megállapításakor egyfelől az illető halasvíz használatának jelentőségét, másfelől azoknak a költségeknek mértékét kell figyelembe venni, amelyek a vízhasználatra jogosult a rácsos elzárás létesítéséből és fenntartásából háramolhatnak.

49. §.

Ha a halrács létesítése hatósági engedély alapján már fennálló vízműnél válik szükségessé, ebben az esetben az, aki a halrács létesítését kívánja, az 1885 : XXIII. törvénycikk 50. §-a értelmében tartozik az elsőfokú hatóságnál (Ht. 60. §.) a szükséghez képest műszaki tervekkel és egyéb adatokkal igazolni, hogy a fennálló állapot reá káros.

D) Hallépcsők felállítása.

50. §.

A halak szabad közlekedését elzáró vízmű tulajdonosa, ha a halászat érdeke megkívánja, az 1885 : XXIII. t.-c. 29. §-ának rendelkezéséhez képest hallépcsőt vagy halátersztőt tartozik felállítani.

Az erre irányuló eljárás megindítását az illető tör-

vényhatóság alispánja (polgármester) vagy a földművelésügyi miniszter hivatalból is elrendelheti.

Az eljárásra az alábbi §-ok irányadók.

51. §.

Az a halászatra jogosult, aki hallépcső felállítását már meglevő vízműnél kívánja, eziránt az 1885 : XXIII. t.-c. 157. §-ához képest az alispánhoz (polgármesterhez) tartozik szakértő által készített, felvilágosító rajzokkal és tervekkel kellőleg felszerelt kérvényt benyújtani.

A kérvényben elő kell adni:

1. a víz és hely leírását, ahol a munkálat szükséges;

2. a vízhasználatra jogosult vízmű tulajdonosának és azoknak az érdekelteknek neveit, akiknek jogát a tervezett munkálat érinti, továbbá ezeknek a kérelmére tett nyilatkozatait;

3. azt, hogy a bemutatott terv alapján milyen munkálatot kell létesíteni;

4. a munkálatból a halászatra várható előnyt és azt a hátrányt, amely a munkálat elmaradásából eredne.

52. §.

Az alispán (polgármester) a kérelemről a vízmű tulajdonosát azzal a figyelmeztetéssel értesíti, hogy legfeljebb harminc nap alatt kifogást tehet, vagy a kívánt munkálat tervét bemutathatja.

53. §.

Az előbbi §. alapján kitűzött határidő elteltével a kérvényt az az ellen tett kifogásokkal és a felektől esetleg bemutatott tervekkel együtt az 1885 : XXIII. t.-c. 162. §-a, illetve a vízjogi törvény végrehajtása tárgyában az 1885. évi december hó 31-én 45.689/1885. szám alatt kiadott általános rendelet (Magyarországi Rendeletek Tára 1885. évi 2219. lap.) 7. §-a értelmében a hatósági szakértőnek kell kiadni, aki a tervek célszerűsége felől is nyilatkozik.

Ha a vízmű tulajdonosa is mutat be tervet és a halászat érdekét ugyanolyan mértékben elégti ki, mint a kérelmező terve, ebben az esetben a vízmű tulajdonosának tervét kell előnyben részesíteni.

54. §.

A szakértő véleményét a kérelmezővel közölni kell és fel kell hívni, hogy arra legfeljebb harminc nap alatt nyilatkozzék.

Ha a kérelmező a vízmű tulajdonosa által bemutatott tervet elfogadja és a szándékolt építmény létesítése másnak érdekét nem érinti, az engedélyt az 1885 : XXIII. t.-c. 172—164. §-aiban foglalt rendelkezéseinek megfelelően azonnal ki kell adni.

Ha a kérelmező a vízmű tulajdonosa által bemutatott tervet nem fogadja el, vagy ha a szándékolt építmény létesítése másnak érdekeit is érinti, az 1885 : XXIII. t.-c. 162—174. §-a, illetve a vízjogi törvény végrehajtása tárgyában 1885. évi december hó 31-én 45.689/1885. szám alatt kiadott általános rendelet 4—25. §-a értelmében kell eljárni.

Ha a hatóság a hallépcső vagy a halátersztő létesítését elrendelte, azt a vízmű tulajdonosa köteles a hatóság által kitűzött záros határidő alatt felállítani, ellenkező esetben azt költségére a hatóság készítteti el.

55. §.

Új vízmű létesítése esetében az érdekeltek a hallépcső felállítását a vízhasználati engedély elnyerése

iránt folyamatba tett hatósági eljárás során kívánhatják. Az ily engedélyezési tárgyalásra meg kell hívni mindazokat, — ideértve a halászati társulatoknak elnökeiket is, — akik a halászatot az új vizimű által elválasztott vízszakaszokon gyakorolják.

V. FEJEZET.

Halászati társulatok.

A) A társulat megalakulása és működése.

56. §.

A halászati társulat alakítására irányuló indítványt az alispánhoz (polgármesterhez) kell intézni, aki az indítványt az Országos Halászati Felügyelőségnek adja ki szakértői vélemény adása végett.

Ugyanúgy kell eljárni akkor is, ha a társulat megalakítását a hatóság kezdeményezi.

A szakértői véleménynek — szükség esetén a helyszínén szerzett tájékozás alapján — a hatóság által feltett kérdésekre, mindenestre pedig a következő kérdésekre kell feleletet tartalmaznia:

1. Mily körülmények indokolják a társulat megalakítását?

2. Mily vízterületre kellene a társulat működési körének kiterjednie?

57. §.

A szakértői vélemény előterjesztése után az eljáró hatóság elrendeli a Ht. 31. §-ának megfelelően a szükséges adatok egybeállítását. Az erről szóló táblázatos kimutatásnak községenkint fel kell tüntetni, hogy:

1. kik az alakítandó társulat területén a halászatra jogosultak;

2. mily nagy ezek területe egyenkint, ha a vízállás normális?

A vízterületek kiterjedését a községi földkönyvek vagy a kataszteri felvételek alapján avagy ilyenek hiányában közelítő becsléssel kell megállapítani, még pedig kat. holdakban, illetve négyszögölekben, kisebb folyóvizeknél pedig a hosszúság szerint folyó ölekből vagy méterben.

58. §.

A táblázatos kimutatás elkészülte után az alispán (polgármester) a Ht. 31. §-ában megszabott két hónap lefolyása alatt hirdetményben teszi közhírré a halászati társulat alakításának célbavételét. Az ily hirdetményben röviden ismertetni kell a társulat alakításának tervezetét és utalni kell a hirdetmény mellékletéül szolgáló s a községi előljárásignál közszemlére tett táblázatos kimutatásra.

Ugyanebben a hirdetményben ki kell tűzni az alakuló közgyűlés helyét és arra az érdekelteket azzal a figyelmeztetéssel kell meghívni, hogy esetleges ellenvetéseiket, vagy ha jogukat a Ht. 14. §-ának a) pontja értelmében önállóan kívánják gyakorolni, erre irányuló kívánságukat a közszemlére kitétel alatt írásban vagy a közgyűlésen szóval adhatják elő.

Ha a társulat alakítása számos kisebb halászatra jogosultat érdekel, ezeket fel kell hívni, hogy az alakuló közgyűlésen községenkint egy megbízott által képviseltesék magukat. Figyelmeztetni kell azonban őket, hogy a közgyűlésen személyesen is részt vehetnek s érdekeltségük arányában szavazati jogukat is gyakorolhatják.

Az alakuló közgyűlést az alispán (polgármester), illetőleg a Ht. 53. §-ának rendelkezéséhez képest általa kirendelt hatósági közeg elnöke alatt kell megtartani s lefolyásáról jegyzőkönyvet kell készíteni. Azt a körül-

ményt, hogy az érdekel vízterületeken halászatra jogosultakat a közgyűlésre szabályszerűen meghívták, az alakuló közgyűlésről szóló jegyzőkönyvben ki kell emelni.

59. §.

A felmerült ellenvetéseket és igényeket a közgyűlés elé kell terjeszteni és röviden jegyzőkönyvbe kell foglalni.

Ha a felszólalás a halászati jogosultságnak vagy a vízterület kiterjedésének megállapítását helytelennek állítja, az ily felszólalás alaposságát vagy alaptalanságát felülvizsgálattal esetleg utánméréssel kell kideríteni. Az ebből származható költség az ellenvetés alaptalansága esetén a felszólalót terheli.

A társulat szükségessége vagy a tervezett határok célszerűsége ellen felmerülő észrevételeket, úgyszintén egyes vízterületeknek a halászati jog önálló gyakorlása végett a társulati kötelekből kihagyását célzó kérelmeket azonnal tárgyalni kell és azokra a jelenlevő érdekelteknek, esetleg e célból meghívott szakértőknek véleményét is meg kell hallgatni.

60. §.

A tárgyalás befejezése után az alispán (polgármester), illetőleg a Ht. 53. §-a értelmében kiküldött megbízottja abban az esetben, ha az érdekeltek közül valaki halászati jogát önállóan kívánja gyakorolni, az eljárást felfüggeszti és az összes iratokat a közigazgatási bizottsághoz teszi át, mely a Ht. 15. §-ának rendelkezéséhez képest véleményt nyilvánít és azt az iratokkal együtt a földmívelésügyi miniszterhez terjeszti fel.

A közigazgatási bizottság véleményében a felől is nyilatkozik, milyen feltételek megtartására kellene kötelezni azt a halászatra jogosultat, akit a halászat önálló gyakorlására képesnek talált.

61. §.

Az előbbi §. alkalmazása esetén a földmívelésügyi miniszter intézkedésének vétele után a közgyűlés folytatására a jelen rendelet 58. §-a szerint közzétett újabb hirdetményben kell határnapot kitűzni s arra a társulatba bevonandó összes érdekelteket meg kell hívni.

62. §.

A folytatólagos közgyűlésről is jegyzőkönyvet kell készíteni.

A társulat megalakulására vonatkozó érdemleges nyilatkozatok után az elnök számbaveszi a társulat alakulása mellett esetleg előzetesen tett nyilatkozatokat s a jelenlevőket területeik arányában névszerint megszavaztatja arra nézve, hogy kik és mily területtel kívánják a társulat megalakítását. A szavazás eredményét a jegyzőkönyvben úgy kell feltüntetni, hogy abból a társulat alakulása mellett nyilatkozók, illetőleg szavazók nevét és az általuk képviselt terület kiterjedését meg lehessen állapítani.

A társulat alakulása ellen szavazó, valamint a távollevő és az alakuló közgyűlésig írásban sem nyilatkozó halászatra jogosultak által képviselt terület nagyságát a jegyzőkönyvben külön-külön meg kell említeni. Ha a társulat megalakulását kívánók terület szerint többségben vannak, az elnök a társulatot megalakultnak jelenti ki.

Ezután az alapszabályokat kell megalkotni s meg kell választani a társulat elnökét, tisztikarát és választmányát.

A közgyűlésről készült jegyzőkönyvet a megválasztott társulati elnökön vagy helyettesén felül legalább két, a közgyűlésen jelenlevő társulati tagnak kell aláírni.

(Folyt. köv.)

A halak szervezete és életmódja.

Irta: Dr. Keller Oszkár gazd. akad. r. tanár.

I. rész.

A halak életüket állandóan a vízben töltik, ezért testük a vízi életmódhoz alkalmazkodott, elül és hátul ugyanis elkeskenyedik s kétoldalt összenyomott. E mellett a halak igen nagy alakváltozatosságot mutatnak. Az édesvízi halak nagy vonásokban hasonlóak egymáshoz, a tengeriek azonban igen szembetűnő különbségeket mutatnak s nem ritkán halhoz alig hasonló torzalakokat is találunk közöttük. A halak testének egyes részei alig különböztethetők meg. Így a fej és a törzs között a nyak nem ismerhető fel s a törzs és a fark sem különül el élesen egymástól.

Testüket fedő bőrt többnyire *pikkely (halpénc)*, vagy *csontos vértserű lemezek* borítják, némelykor azonban testük egészen csupasz. A fedő pikkelyek, lemezek, vagy pajzsok elhelyezkedése is nagyon különböző lehet. Némelykor cserépszindelyszerűen csak részben fedik egymást, vagy csak széleikkel érintkeznek, sőt előfordul az az eset is, hogy egyáltalában nem érintkeznek egymással. A pikkelyek nagysága is változó. Egyes halaknak igen apró pikkelyei vannak, másoknál teljesen hiányzanak. Alakra és szervezetre nézve megkülönböztetünk, *simaszélű kerek (Placoid)*, *tüskészélű kefés (Ctenoid)*, *zománcos (Ganoid)* és *lemezes pikkelyeket*. A simaszélű kerek pikkelyek felületén számos körkörös és sugaras vonal látható, a tüskészélűek hátulsó szélén, a kefés pikkelyek felületén tüskék, fogak láthatók. A zománcos pikkelyek vastagok, kemények, csonthoz hasonló szerkezetűek s felületüket átlátszó zománcréteg vonja be. A halak bőre az *irharétegből (Corium)* és az ezt borító *külhamból (Epidermis)* áll s ezen utóbbinak felső rétege nyálkás, sikamlós.

A halak színezete is nagyon változó s a színanyag részint az irharétegben, részint a külhám és ez irharéteg között található. A halpikkelyek ezüstös színét apró kristályok okozzák, amelyek vékony rétegben bevonják az egyes pikkelyek alsó felületét. Egyes halaknál gyakori a színváltozás, amelyet a bőr felső és alsó rétegeiben beágyazott *színhordozó sejtek (Chromatophora)* létesítenek. Ezek igen finom festőanyagot tartalmaznak és erős összehúzódásra és alakjuk megváltoztatására képesek. A színváltozást az idegrendszer idézi elő belső ingerek, vagy külső befolyások hatására.

Úszóikat porcos, vagy csontos sugarak alkotják s állásuk, elhelyezésük szerint lehetnek *páros és páratlanok*. A páros úszók a gerincesek végtagjainak felelnek meg s lehetnek *mell* és *hasúszók*. Az előbbieket a kopolyújk mögött helyezkednek el és a két, vagy három részből alkotott vállövel izesülnek, mely viszont a koponyával függ össze. A hasúszók ellenben csupán a has falába beékeltek porcos, vagy elcsontosodott darabbal izesülnek. Elhelyezkedés szerint megkülönböztetünk *mell-, és has-torokállású has-úszókat*.

A páratlan úszók a test középvonalában találhatóak, s lehetnek *hát-, fark- és alfelúszók*. A hátúszó kettősen, sőt hármasan is kifejlődhetik, a farkúszó legfeljebb kettősen s általában, mint a páratlan úszók igen nagy változatosságot mutathat. Az úszók sugarai szintén igen különfélék lehetnek. Némelykor porcosak, puhák és rugalmasak, máskor csontosak, merevek, vagy több darabból összetettek. Minden úszósugár külön csonttal függ össze s ezek mindegyike csontok közé ékel.

Csontvázuk a fejlődés különböző szakaszait mutatja. Így pl. a csigolyák nyomaival először az őshalaknál találkozunk, ahol azok gyűrűalakú lemezek alakjában a gerinchúr külső rétegében keletkeznek. A cápánál a gerincoszlopot hátrýás és a középen átlýukasztott válaszfalak osztják fel egyes részekre, a többi halnál azonban a gerinchúr annyira elcsontosodott, hogy helyét az egymás után jövö csigolyák foglalják el. Az emlősöktől eltérően a halak csigolyáinak teste elöl és hátul homorú s két-két csigolya között kettős kúpalakú üreg keletkezik, melyet kocsonyás anyag, az eredeti gerinchúr maradványa tölti ki. A halak bordái is többnyire kifejlödtek, de ezeket alul soha sem köti össze külön mellcsont, hanem az izmokban mindig szabadon végzödnék. Legtöbb halnál megtaláljuk még a bordákkal összefüggö *Y-alakú csontokat (Ossicula intermuscularia)*, amelyek megcsontosodott inak és így nem is tartoznak a tulajdonképeni csontvázhoz.

A koponya a gerincoszlophoz hasonlóan fejlődésében bizonyos fokozatosságot mutat. Amíg ugyanis a *tokfélénél (Acipenseridae)* a koponya még porcogós tok, amelynek a nyakszirten sincs még ízülete s alólról, úgyszintén felülről fedöcsontok borítják, addig a *csontos halaknál (Teleostei)* a koponya fokozatos elcsontosodása kimutatható. A koponya zárt tok s tökéletesen bezárja az agyvelöt és a hallószerveket, ellenben a szemek és az orr a koponya sekélyebb, vagy mélyebb gödreiben található. Az orrgödörök rendszeren teljesen el vannak egymástól választva s hátrafelé csatornában folytatódnak, amelyekben a szaglóidegek találhatóak. A szemüregeket csak hátrýás választófal különíti el egymástól, a hallószerv üregei pedig részint a koponya oldalsó csontjaiban, részint annak porcaiban fekszenek. A koponya függelékai a porcos halaknál az *ajakporcok* és igen sok halnál a *szemüregcsontok*.

Az állcsontok rendszerint mozgékonyan nőnek össze a koponyával, az állkapcsok és a szápadlás csontjai a *felső állkapocsból, a szápadlásív*ből és az *alsó állkapocsív*ből összetettek. Az arccsontokhoz tartozó *kopoltyúfedö (Operculum)* fő-, elő-, közbülsö- és *alsó részből* áll. Ezen négy csont határolja a csontos halak szájúregét s ezt mindkét oldalról több, rendszeren hat porcos, vagy csontos ív kosárszerűen veszi körül. Ezen ívek között legelső a *nyelvcson*t *szarvas ága*, utána a négy *kopoltyúív* következik, amelyek a száj alsó részén levö s több darabból álló *nyelvcson*tban (*Os hyoideum*) egyesülnek. A kopoltyúívek hátulsó felületén a kopoltyúlemezek, mellsó oldalukon pedig tüskék, vagy fogak találhatóak. A kopoltyúívek fölfelé álló végeit külön csontocskák a *felső garatcsontok* kötik a koponyához.

A gerincoszlop két oldalán, rendszeren mindegyik oldalon két csoportban, erősen fejlett izmok találhatóak, amelyek *izomkötegeket (Myomera)* alkotnak. Az izomrostokat *inas hártýák (Myocomma)* választják el egymástól. A vízben történö mozgást, leginkább ezen izmok végzik.

Az idegrendszer középponti része az agyvelö és a gerincvelö, amely utóbbi a csigolyák alkotta csatornában fekszik. A halaknál a gerincvelö aránylag fejlettebb, mint az agyvelö. Az agyvelö kis méretü és nem tölti ki teljesen a koponyatüreget. Az agyvelöi idegek a többi gerinces állatoknál ismeretes módon futnak le, csak a háromosztatú ideg (*Nervus trigeminus*) egyesül a bolygóideg (*Nervus vagus*) egyik ágával s mint oldalideg (*Nervus lateralis*) a test egész hosszában az oldalvonal (*Linea lateralis*) irányában fut végig és az ú. n. hatodik érzék-

szervet alkotja. Az oldalvonal irányában a hal testének két oldalán a közepén végighúzódó pikkelyek mind-egyike lyukkal átfurt. Az így keletkezett csatorna hol egyenes, hol hullámos vonalban húzódik végig a törzsön, majd a fejen. Ezen csatornában halad az oldalideg, melynek ágacskaí a serlegalakú Leydig-féle szervekben végződnek. Úgy a csatorna, mint a Leydig-féle szervek nyálkás anyaggal borítottak úgy, hogy ezen szerveket sokáig nyálkát elválasztó mirigyeknek tartották. Újabban azonban kiderült, hogy ezen hatodik érzékszervvel a halak a víz áramlását, nyomását és egyes finomabb, chemiai és physikai változásait érzik meg.

A halak szeme többnyire nagy s elől lapos, szemhéjuk rendszeren hiányzik. A szem szivárványhártyája sokszor igen élénk fémfényű.

A szaglászerve az orr az alsóbbrendű halaknál csészealakú gödröt, a magasabbrendűeknél viszont a szájrészbe bemélyedt csövet alkot, melynek nyílása gyakran billentyűvel is elzárható. A kettős lélekzésű halaknál (Dipnoi) ez orlyukak tágasabb üregbe nyílnak s annak vezetékai a szájba torkollanak.

A hallószerv a koponyában elrejtett, míg a tapintás érzékszerve az egész bőrben, de különösen a húsos ajkakban és egyes halaknál az erősen kifejlődött bajuszszálakban található.

A lélekzés a halaknál kopoltyúkkal történik. A kopoltyúk puha, hártyás lemezek, számuk igen nagy, bennük véredények ágaznak széjjel és az egymástól résekkel elválasztott kopoltyúíveken rendszeren kettős sorban találhatók. A szénsav kicserélése oxigénnel lélekzésekör úgy történik, hogy a hal száját kitérítve vizet nyel el, majd becsukja a száját és megszűkíti szájüregét és ezáltal a felvett vizet a kopoltyúk felé szorítja. A víz végig mossa a kopoltyúkat s eközben a kopoltyúlemezekben keringő vér átveszi a vízből a benne feloldott oxigént s helyébe szénsavat ad át a víznek. A szénsavval telített víz a kopoltyúfedők hátsó részén levő résen át folyik ki. A különböző halfajoknak más és más az oxigénszükséglete. A kettős lélekzésű halaknak (Dipnoi) a kopoltyúkon kívül a lélekzésre még egy lélekzőzacskójuk is van, ahol a gázcsere, épenúgy mint a kopoltyúban, zavartalanul végbe mehet.

A legtöbb hal testében egy levegővel telt zacskóalakú szervet találunk s ez az *úszóhólyag*. Ennek összehúzódásával, avagy tágulásával változtatja a hal fajsúlyát s ezáltal képes a vízben felemelkedni, vagy lesülyedni, de fontos feladata még az úszóhólyagnak a hal testének súlyponteltolása is, ami által képes a hal a vízben fejfel föl, vagy lefelé is állani. Rondelet vette észre először, hogy egyes édesvízi és tengeri halmak hiányzik az úszóhólyagja.

(Folyt. köv.)

TÁRSULATOK—EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület választmánya f. évi április hó 29-én ülést tartott, melyen jelen voltak: báró Inkey Pál elnökle alatt Repassy Miklós alelnök, Corchus Zoltán Hirsch Géza, Kuttner Kálmán, Paluzsa László, Purgly Pál, Szalkay Zoltán, báró Szurmay Sándor és Zimmer Ferenc választmányi tagok.

Távollétüket kimentették Antalffy György, dr. Isgum Ádám, dr. Kovács Vilmos, Tomcsányi V. Pál.

Elnök üdvözlő a megjelenteket és felkéri a tárgysorozat ismertetésére.

1) *Titkár* bejelenti, hogy az egyesület a forgalmi-adó ügyében e hó április hó 7-én a Földművelésügyi Miniszter Úrhoz beadványt intézett, amelyben közbenjárást kéri a Pénzügyminiszter úrnál, hogy a forgalmi-adó ügyében a közeljövőben kiadandó végrehajtási utasítás feltétlenül kifejezésre hozza a halászat és haltenyésztés östermelő jellegét. A Földművelésügyi Miniszter Úr ezen kérelem folytán felkérte a Pénzügyminiszter urat, hogy nyújtson módot arra, hogy szakelőadó a pénzügyminisztérium előadóival közvetlen tárgyalást folytathassanak s ezen tárgyalások során a halászat forgalmi adójának kérdésében a még mindig fennálló kételtyeket és homályt eloszlassák. Ezen közelézés folytán a mai napon Vargha Imre államtitkár elnökle alatt a pénzügyminiszteriumban az összes érdekeltek bevonásával értekezlet tartatott, amelyen a halászat minden ágának képviselője megjelent és összes erre vonatkozó aggályait előadhatta. Remélhető, hogy a forgalmi-adó kérdése oly módon fog szabályozást nyerni, amint az az elhangzott észrevételek alapján kívánatos lenne.

A választmány a bejelentést tudomásul vette.

2) *Titkár* emlékezteti a választmányt, hogy a Magyar Tógazdaságok R. T. az egyesület elnökéhez címzett levelében 400 P. pályadíjat tűzött ki a halastavak trágyázásáról szóló és a „Halászat“ 1927. évfolyamában közölt, gyakorlati nézőpontból legjobb dolgozat jutalmazására. Kéri a választmány utasítását, hogy a pályadíjat mi módon hozza az érdeklődők tudomására.

A választmány akként döntött, hogy a Tógazdaságok R. T. levele a „Halászat“ vezető helyén minden megjegyzés nélkül közzétételéssé s ezáltal mindazoknak a figyelmé felhívassék a tó trágyázás kérdésével való foglalkozásra, akik a pályadíjat elnyerni kívánják.

3) Tagul jelentkezett: Kovács Ferenc halászbérlő Dunapentele.

A választmány a jelentkezőt a közgyűlés utólagos jóváhagyásának reményében az egyesület tagjai közé felvette.

F.

A Balatoni Halászati Társulat f. évi április hó 26-án br. Inkey Pál elnökle alatt Siófokon választmányi ülést és rendkívüli közgyűlést tartott.

A közgyűlés egyhangúlag felmentette a Haltenyésztő és Halkereskedelmi részvénytársaságot abbéli kötelezettsége alól, hogy az 5 évig magára vállalt évi 200 q nemes pontyvadék kihelyezéséből még hátralévő, kerekén 520 q-át kihelyezze. A társulat ugvanis a kísérlet eddigi végrehajtott részéből, amely a Haltenyésztő r. t.-nak tetemes anyagi áldozatába került, meggyőződést szerzett arról, hogy a Balatonnak évek hosszú sora óta felszínén tartott pontyosítása gazdaságosan meg nem oldható, sőt mivel a ponty elhatalmasodásához — a halfajták természetes egyensúlyának fenntartása érdekében — a pontyfal egy táplálékön élő keszegfélék apasztása feltétlenül szükséges, ezzel azonban a Balaton világhírű főhalának, a fogasnak tápláléka fogyatkoznék meg: a pontyosítás folytatását készséggel abbanhagyja s a kísérlet végrehajtása által kétségtelenül érdemet szerzett Haltenyésztő r. t.-nak köszönetét fejezi ki, s őt további kötelezettsége alól felmenti.

A m. kir. földművelésügyi Miniszter úr 11467/927. sz. felhívására a közgyűlés kimondja, hogy az 1925. évi XLIII. t.-c. alapján a Balatonnak zárt-vízként való halászásához hozzájárul, azonban a bérlő részvénytársaságtól előbb nyilatkozatot vesz, hogy a zárt-vízként való halászás engedélyzése során a földművelésügyi minisztérium részéről előírandó feltételek az eddigi jogviszonyt meg nem változtathatják. Egyidejűleg pontról-pontra letárgyalta és megállapította az üzemetvert, amely az új törvény és végrehajtási utasítás rendelkezéseinek megfelel. A sporthorgászat szabályozását a rendes évi közgyűlés elé utalta, s az üzemetvert keretébe nem tartozónak jelentette ki.

Végül meghatározta a rendkívüli közgyűlés, hogy az évi rendes közgyűlést június hóban Keszthelyen fogja megtartani.

F.

A Dunaszekcső-drávatoroki halászati társulat f. évi április hó 12-én Mohácscon tartotta rendes évi közgyűlését Dokupil Adolf erdőmester elnökle alatt. A társulat igazgatója beszámolt az elmúlt évben beérkezett rendeletekről, ismertette a társulat

HALÁSZMESTER

20 évi önálló tógazdasági gyakorlattal alkalmazást keres.

Címe: MARICS ISTVÁN, Baja, Hunyadi-utca 62.

működését s bejelentette, hogy az elmúlt év tavaszán 12 q gyorsnövésű pontyivadék került a társulat vizében kihelyezésre. A közgyűlés a múlt évi zárszámadást 15.047,458 K bevétellel és 10.219,646 K kiadással rendben találta, s igazgatónak a felmentvényt megadta. Ugyancsak megállapítást nyert az 1927. évi költségvetés 1000 P kiadással és ugyanily összegű bevétellel; a holdankinti kivetés 8 fillér lett.

Igazgató bejelentette, hogy a befolyó bérek és jövedelmek igazságos elosztása teljes lehetetlenség megfelelő gazdasági térkép és érdekeltségi kimutatás nélkül. Minthogy ezek elkészítése igen jelentős kiadást képez, kéri a közgyűlés határozatát. Egyúttal tájékoztatás bement 3 ajánlatot, amelyeket előzetes felhívás útján szerzett be. A közgyűlés egy 3 tagú bizottságot küldött ki megfelelő ajánlat beszerzésére. A bizottság eljárásának eredményét rendkívüli közgyűlésnek jelenteni fogja, amely a megbízás kiadása esetén a munka költségeinek fedezéséről is gondoskodni fog.

Az I. üzemszakasz bérlőinek bérléengedés iránti kérelme ügyében a közgyűlés akként határozott, hogy a budapesti vásárcsarnokban jegyzett kicsinybeni árból 20%-nál többet engedni nem hajlandó. Ha a bérlők ezzel az engedménnyel nem érik be, forduljanak a bírósághoz.

A közgyűlés végül a mostani tisztikart közfelkiáltással további 3 évre megválasztotta.

F.

A „Marcal“ halászati társulat f. évi április hó 26-án tartotta Győrött rendes évi közgyűlését dr. Szanter Ferenc elnökle alatt. Elnök előterjesztette a társulat múlt évi működéséről szóló évi jelentést, majd bemutatta a zárszámadásokat, melyek szerint 34.800,000 korona bevétellel szemben 6.582,900 korona kiadás merült fel. Ennek kapcsán javaslatba hozta az elnök, hogy a maradványból 800 pengőt a társulati vizek halászatának fellendítésére létesített halgazdasági alaphoz csatoljanak. Közgyűlés úgy ezen javaslatot, mint az elnöki jelentést és zárszámadásokat egyhangúlag tudomásul vette. Egyéb indítvány nem lévén, ezután elnök az ülést bezárta.

N.

A Hernádvízi halászat! társulat f. évi április hó 22-én tartotta Szikszón első évi rendes közgyűlését Szepeßy Zoltán főszolgabíró, társulati elnök elnökle alatt.

Elnök megállapítván a közgyűlés határozatképességét, röviden vázolta ezen első közgyűlés jelentőségét és azokat a feladatokat, amelyeket az újonnan alakult társulatlak sürögösen meg kell oldania. Ezután felolvastatott a társulat üzemszerve, melyet a hozzászólások után a közgyűlés módosítás nélkül tudomásul vett. A tárgysorozat következő pontjaiként megvitatta a közgyűlés a társulati vízterületek bérbeadási módjára vonatkozó kérdéseket és a bérbeadás mielőbbi elintézése végett bizottságot választott, melyben az összes üzemszakaszok jogtulajdonosainak megbízottjai helyet foglalván, a társulati elnök vezetése mellett ki fogják dolgozni a bérbeadás módozatait és a

május hó végére összehívni szándékolt közgyűlés elé javaslatot terjesztenek.

Tárgyaltatott még a pontos érdekeltségi kimutatás elkészítésének kérdése is.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárta.

VEGYESEK.

A süllő ivása, mint értesülünk, ezidén az áprilisi hideg időjárás következtében (többször éjjeli fagy!) később történt a szokottnál. Siófokon pl. még április 27-én is voltak ki nem kelt süllőikrák.

A Duna mellől Isgum Károly a tolnai kitűnő halászmester értesített bennünket, hogy a holtágakban a süllőtenyésztést évek óta szép eredménnyel gyakorolja. Az értéktelen vadhalak hasznosításának nincs is jobb módja ennél.

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő rt. és a Zimmer Ferenc halkereskedelmi rt.-tól nyert értesítés szerint április hó folyamán a nagybani halarak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvízi élőponty	nagy	2:00—2:10 P
	közép	2:00— — "
	kicsi	1:80—1:90 "
Édesvízi jegeltponty	nagy	1:60—1:80 "
	közép	1:40— — "
	kicsi	1:20— — "
Dunai süllő	I. oszt.	4:00—5:00 "
	II. oszt.	4:00—4:50 "
	III. oszt.	3:60—4:00 "
	IV. oszt.	3:60—3:20 "
Élő csuka	3:20— — "
Csuka (jegelt)	nagy	1:80— — "
	közép	1:40— — "
	kicsi	1:20— — "
Harcsa (jegelt)	nagy	5:00— — "
	közép	4:00—5:00 "
	kicsi	3:20—4:00 "

A kereslet a húsvéti ünnepeken élénk, egyébként mérsékelt, az irányzat is hasonlóképp tartott, később lanyha.

A lap kiadásáért felelős: Dr. Unger Emil.

ELSŐRENDŰ TENYÉSZTÉSRE VALÓ HALANYAG a Magyar Tógazdaságok r.-t. tógazdaságaiból az idei évadra!

Kapható: Kétnyaras tiszta tükrös vagy vegyes nemes tenyészponty (Fehérmegye és Somogymegye). Nemes tükrös anyaponty, (Somogyszentmiklós, Vrászló, Sárd, Simongát, Bicske); anyacompó. Tenyészharcsa 0.6—1.0 kg súlyban (Bicske, Csoór, Mike, Vrászló, Simongát). Harcsaivadék 5 dkg átlagsúlyban (Simongát). Süllőivadék (Somogyszentmiklós, Vrászló, Bicske). Pisztráng-sünger ivadék (Mike, Csoór). Süllőikra, tavaszi szállításra.

Közelebbi feltételek: **MAGYAR TÓGAZDASÁGOK R.-T.-NÁL** BUDAPEST, V. ker., Széchenyi-uca 1. Telefon: Teréz 122—37.

HALTENYÉSZTŐ ÉS HALKERESKEDELMI R.-T.

Központi iroda:
BUDAPEST, V., BÉLA-UTCA 8.

Telefon: Teréz 279—46. és 113—52.

Budapesti kereskedelmi telep és raktár:
BUDAPEST, IX., ERKEL-UTCA 3.

Telefon nappal: József 348—48, éjjel: Budafok 128.

Veszünk és eladunk mindenfajta halat minden mennyiségben, szállítunk saját tógazdaságainkból kitenyésztett gyorsnövésű, nemes egy- és kétnyaras tenyészpontyot és tenyészanyagpontyokat.

HALÁSZHÁLÓ

puha inslég és kötél, hálófonal,
parafa-alattság, rebzsinór,

minden mennyiségben kapható

ÁDÁM MIKSA RÉSZV.-TÁRSASÁGNÁL BUDAPEST.

Főüzlet:

IV., Ferenc József-rakpart 6—7.

A Ferenc József-hid és Erzsébet-hid között.

Telefon: József 361—48.

—■—

Fióközlet:

VII. ker. Thökölyi-ut 16. szám.

A Keleti pályaudvar indulási oldalával szemközt.

Telefon: József 361—17.

ZIMMER FERENC HALKERESKEDELMI R.-T. BUDAPEST

KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOK

TELEFON:

Közp. Vásárcsarnok: József 348—94.

Iroda Vámház-körút 13. „ 335—39.

Fiók-üzlet József-tér 13. Teréz 150—65.

Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő és jegelt halat.

HALÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG HALNAGYKERESKEDÉS

TELEFON nappal: JÓZSEF 413-54.

BUDAPEST

TELEFON éjjel: LIPÓT 349-06.

ÁRUSÍTÓ HELY:
IX., KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOK

KÖZPONTI IRODA:
V., SZÉCHENYI-UTCA 1.

TELEP ÉS IRODA:
IX., CSARNOK-TÉR 5. SZÁM.

TELEFON: Teréz 122-37.

MEGVESSZÜK tógazdaságok egész haltermését, SZÁLLITUNK a Magyar Tógazdaságok Részvénytársaság kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű gyorsnövésű cseh és bajor egy- és kétnyaras pontyokat, anyagpontyokat s minden más tenyészhalat és megtermékenyített fogassüllőikrákat, valamint etetési üzemre berendezett tógazdaságok részére különféle haltakarmányt.